

מהואוהי הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מודינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

יד

פרשת ויגש | תשפ"ב

מוקדש לרפואת מרן שמואל בן שרה פערל

עניני הפרשה

שיעור הפרשה

ויבוא בארה שבע כי שם בארה של מרים

השפיעו שפע רב קודש לכל אשר שתו מהם, ובאמת רבים הם המקומות אשר מצינו ראיות לענין הנשגב הלז ואי אפשר לפרוטם כי רבים הנה, ונגקוט מילתא חדא ושניים למשל ולדוגמא.

כמה ראיות כי מים קדושים המה

איתא בפסוק (במדבר כא, יח) 'באר חפרוה שרי"ם', והיינו דנשיאי השבטים והחשובים שבעם היו מתעסקים לעשות חרוץ באדמה למשוך המים שיבואו אליהם ממי באר זו. ודייקו המפרשים במה שכתוב שדווקא המכובדים והגדולים שבהם היו עושים מלאכה זו, והכי לא היה בנמצא אנשים פשוטים והמוניים שבעם שיעשו זאת. ולכך אין לומר כפשוטו שכיוונו על מי שתיה גרידא, כי לזאת היה סגי באנשים פשוטים, אלא הכוונה בזה כי היה בכוננתם להמשיך את השגת חכמת התורה השייכת לאותה שבט אשר תבוא אליהם על ידי מים קדושים ונעלים אלו מי בארה של מרים, אשר השפיעו שפע רב קודש להשותים הימנה לפתוח מעיינות החכמה שבתורה.

וכן עוד, על מה דאיתא שלאחר מעשה העגל הלך משה רבינו ושם את אפר העגל בתוככי המים והשקה אותם את בני ישראל, וכל מי שחטא בעגל מת בזה, וככתוב (שמות לב, כ) 'ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחון עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל'. וברש"י 'וישק את בני ישראל. נתכון לבדקן כסוטות. שלש מיתות נדונו שם, אם יש עדים והתראה בסיף, כמשפט אנשי עיר הנדחת שהן מרבים, עדים בלא התראה במגפה, שנאמר (פסוק לה) ויגף ה' את העם, לא עדים ולא

בכבוד אביו יותר מנכבוד זקנו, לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם', אכן עוד לאלוה מילין לבאר בדבר זה מפני מה דייקא כאן הדגיש יצחק. (ויעיין כאן ברמב"ן מה שהקשה על דברי רש"י אלו, וביאור דבר אחר בכוננת הכתוב, יעו"ש).

וכן צריך ביאור, במה שכתב בארה שבע ולא לבאר שבע, וברש"י כאן כתב 'בארה שבע. כמו לבאר שבע, ה"א בסוף תיבה במקום למ"ד בתחילתה'. אמנם אכתי ראוי להתבונן מה טעם לא כתב כרגיל לבאר שבע, אלא הטיל ה' בסופה וכתב בארה, וטעמא בעי.

יצחק אבינו היה דר בבאר שבע

ויבואר בהקדם מה דחזינן בפסוקי התורה, שיצחק אבינו היה דר בבאר שבע, וכמו שאנו רואים לאחר העקידה שכתוב (לעיל כב, ט) 'ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע'. וכן כשנשא יצחק אבינו את רבקה דר בבאר שבע (רמב"ן לעיל כג, ב. בד"ה ויבא אברהם). וכן לאחר מעשה אבימלך הלך יצחק אבינו לדור בבאר שבע, וכמו שכתוב (לעיל כו, כג) 'ויעל משם באר שבע' ועוד ועוד.

והנראה מכל זה שהיה לו כוונה ברורה ורצון מיוחד במה שנטע אהלו כל עת לילך לדור בעיר באר שבע דייקא, והרי זה אומר דרשני.

בארה של מרים

והנראה לומר בזה, דהנה ידוע שכלל ישראל בהיותם במדבר ארבעים שנה, היה להם מים לשותת 'מבארה של מרים' (תענית טו). ובספרי הקודש האריכו רבות בגודל קדושת וטהרת מים אלו אשר

יעקב אבינו טרם שירד למצרים הלך לבאר שבע

בפרשתינו מצינו שכשנתוודע ליעקב אבינו שיוסף בנו חי, וראה את העגלות אשר שלח אליו, גמר אומר בנפשו לרדת אליו למצרים, וכמאמר הכתוב (בראשית מה, כח) 'ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות'. והנה מיד לאחר מכן ממשיך הכתוב ואומר (להלן מז, א - ג) 'ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלוקי אביו יצחק ויאמר אלוקים לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני. ויאמר אנכי הא-ל אלוקי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימן שם'. והיינו שיעקב אבינו טרם שירד מצרימה הלך לבאר שבע והקריב קרבנות שם.

ותימה רבתי יש בזה, מה טעם ראה יעקב אבינו צורך בנפשו ללכת לבאר שבע בטרם ירד מצרימה, ואם משום שרצה להקריב שמה קרבנות, הא טפי הוה ליה ללכת להר המוריה מללכת לבאר שבע.

עוד דקדוקי המקרא בעניין

ועוד נעייין בזה, דהנה ברמב"ן מפרש דכוונת הכתוב 'ויזבח זבחים' היינו דהקריב יעקב אבינו שלמים דייקא ולא עולות, וטעמא בעי (ועיי"ש ברמב"ן מה שכתב בזה עפ"י דרכו).

ובשלישיה צריך ביאור היטב, במה שזבח יעקב אבינו זבחים לאלוקי אביו יצחק, כי לאיזה ענין הדגיש כאן יצחק אביו במיוחד, בשונה משאר המקומות שמוזכר אלוקי אברהם ויצחק. ויעיין ברש"י כאן שכתב 'לאלוקי אביו יצחק'. חייב אדם